

Bestyrelsen, Vejle afdeling, 11. november 2021

Årsberetning 2021

Ulbækkens udløb i fjorden, Vejle Kommunes grænse til Hedensted Kommune.

Velkommen til årsmødet 2021 i Danmarks Naturfredningsforening i Vejle Kommune.

Det er kun knap 7 måneder siden, at vi, på grund af Covid-19, afholdt et forsinket årsmøde 2020 den 22.4.2021 som et udendørs møde ved Haraldskær.

DN har på landsplan nu ca. 132.000 medlemmer. I Vejle Kommune har vi pr. 28.10 i år 1.991 medlemmer, hvilket er lidt flere, end vi havde i april 2021, hvor vi var 1.910 medlemmer.

DN Vejle har en bestyrelse på 9 medlemmer, og en suppleant.

I Jelling er der fortsat en lokalgruppe på 6 medlemmer. Herudover har bestyrelsen knyttet flere ad hoc medlemmer til løsning af specifikke opgaver.

Vi er aktive medspillere i den offentlige planlægning i forbindelse med en lang række forskellige sagsområder. Vi udarbejder talrige høringssvar, hvoraf nogle medfører ændringer i f. eks. planer og strategier. Overordnet arbejder vi for et bæredygtigt samfund med en rig og mangfoldig natur, et smukt varieret landskab og et sundt miljø.

Vi er naturens øjne og stemme i kommunen. Vi gennemser samtlige planer og tilladelser fra myndighederne. Bliver vi opmærksomme på forhold i kommunen, der er i strid med lovgivningen, for eks. naturbeskyttelsesloven, ofte §3, der omhandler beskyttet natur, og §15, der omhandler strandbeskyttelseslinjen, anmelder vi disse forhold til de relevante myndigheder.

Hvis vi skønner, at en tilladelse vil betyde en væsentlig forringelse af natur, landskab eller miljø, og hvis vi mener, at en afgørelse strider mod den gældende lovgivning, anker vi sagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet eller Planklagenævnet. I mange af sagerne har

klagenævne givet os medhold. Overordnet vinder DN på landsplan ca. 65% af de indsendte klagesager.

Vi er repræsenteret i Miljøforum, samt både i bestyrelsen og rådet for Vejle Ådal og Vejle Fjord, herunder Sund Vejle Fjord. Herudover har vi været repræsenteret i de vandråd, der har rådgivet kommunerne ved udarbejdelse af vandområdeplanerne for 2021-2027.

Vandområdeplanerne er samlet en plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre renere vand i Danmarks kystvande, søer og vandløb i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Vandområdeplanerne lader fortsat vente på sig, men vi er af kommunen blevet orienteret om, at de skulle foreligge inden årets udgang.

Efterfølgende årsberetning er på ingen måde komplet, men giver et udpluk af noget af det, som vi har beskæftiget os med i 2021 siden april.

Fredninger

Rørbæk Sø, Fredningen af landskabet omkring Hærvejen og Rørbæk Sø.

Som nævnt i tidligere årsberetninger er Vejle Kommune beriget med 16 større fredede områder, der alle er landskabsfredninger, og hvor de største f.eks. fredningen omkring Rørbæk Sø, Hærvejen og Gudenåens Kilder dækker et areal på ca. 2.100 hektar og Nybjerg Mølle fredningen ca. 1000 ha. Andre større fredninger er Tirsbæk- og Ulbækhusfredningerne samt Randbøl Hede og Rands Fjord, som vi deler med henholdsvis Billund og Fredericia Kommune, og ikke at forglemme Højen Bæk, Lerbæk Skov og Grejs Ådal. Herudover er en række mindre lokaliteter berørt af fredningsdeklarationer, og endelig er samtlige kirker i landdistrikterne omgivet af mindre fredninger (de såkaldte Exner fredninger), hvis formål er at sikre indsigts til og udsigt fra kirkerne.

Deklarationerne for fredningerne er vidt forskellige og nogle af fredningerne indgår i Natura 2000 områder.

Vi har siden årsmødet i april 2021 skrevet høringssvar i forbindelse med 13 ansøgninger til dispensation af projekter i de fredede områder og herunder deltaget i 2 besigtigelser med fredningsnævnet. Fredningsnævnet har endnu ikke afsluttet 6 af disse sager. Herudover er der fortsat en række ældre sager, der afventer at blive færdigbehandlet ved fredningsnævnet. I de afsluttede sager i 2021 har der i alle tilfælde, bortset fra en, været overensstemmelse mellem DN's anbefaling til fredningsnævnet og fredningsnævnets afgørelse. Vi anbefaler aldrig en dispensation, hvis det ansøgte projekt er i strid med fredningens overordnede formål.

Herudover må dispensationen ikke have negativ påvirkning af udpegningsgrundlaget for eventuelt Natura 2000 område og ej heller på Bilag IV arter, fx flagermus.

Fredning af Vejle Ådal fra Vingsted i øst til Slotsbjergvej i vest.

Runkenbjerg indgår i området for forslaget til fredning af Vejle Ådal.

I alle årsberetningen for 2017, 2018, 2019 og 2020 omtalte vi fredningsforslaget for dele af Vejle Ådal, et område på 847 ha, der i vest er sammenhængende med Nybjerg Mølle fredningen. Derfor kun en ganske kort gentagelse.

Fredningsnævnet traf 8.3.2021 sin endelige afgørelse for fredning af et område i Vejle Ådal strækkende sig fra Vingstedcentret i øst til Spjarupvej og Slotsbjergvej i vest, og stadfæstede fredningen.

Fredningsnævnet fastsatte erstatningerne til lodsejerne til 2.628.517 kr.. Da den samlede erstatning overstiger 500.000 kr., er afgørelsen forelagt Miljø- og Fødevareklagenævnet, som senest 2 år efter fredningsnævnets afgørelse, skal komme med sin afgørelse. Vi afventer afgørelsen.

Den grønne ringsti.

Den Grønne Ringsti – Landskabsmæssig uheldig linjeføring.

Den grønne ringsti, som skal give mulighed for, at cyklister og gående kan fragte sig fra Grejsdalen og Lille Grundet mod nord til Hornstrup og herefter mod øst gennem Tirsbæk Bakker og derfra mod syd til Tirsbæk Skovene og Tirsbæk Strand har aldrig været fremlagt som et samlet projekt med en nøjagtig linjeføring. DN Vejle er ikke bekendt med at der er givet de nødvendige tilladelser til stien.

Voldsomme terrænreguleringer i Tirsbæk fredningen.

Det var derfor overraskende, da der i oktober blev foretaget voldsomme terrænreguleringer inden for Tirsbækfredningen, hvor fredningsbestemmelserne specifikt angiver, at terrænreguleringer ikke er tilladt.

Det medførte en skriftlig henvendelse til Vejle Kommune, der efterfølgende meget hurtigt arrangerede en besigtigelse i Tirsbækfredningen, hvor vi havde en fornuftig dialog vedrørende linjeføringen gennem det fredede areal. Vi afventer kommunens planlægning, som under alle omstændigheder skal igennem fredningsnævnet.

Helt forfejlet linjeføringen af Den Grønne Ringsti i Tirsbæk fredningen.

Tilladelser efter § 35 i planloven – såkaldte landzonetilladelser

Vejle Kommune giver en lang række landzonetilladelser for byggerier i det åbne land, og DN får fremsendt alle disse afgørelser til orientering. De fleste er uproblematisk. Såfremt vi finder, at afgørelsen er problematisk, har vi mulighed for at påklage afgørelsen til Planklagenævnet.

Skråningerne af Vejle Ådal er bevaringsværdigt landskab og geologisk værdifulde.

En privat ridebane

I årsberetningen fra 2020 omtalte vi en sag, hvor Vejle Kommune havde givet landzonetilladelse til en privat ridebane i det åbne land beliggende i bevaringsværdigt og geologisk værdifuldt område på skrånterne ved Vejle Ådal. At ridebanen allerede var etableret inden klagefristens udløb var uheldigt. Vi vurderede, at ridebanen fremstod som et fremmedelement i det kuperede landskab og påklagede landzonetilladelsen til Planklagenævnet.

Planklagenævnet afgjorde sagen i begyndelsen af oktober 2021 og ændrede kommunens afgørelse til et afslag, hvilket betyder at kommunens afgørelse ikke længere gælder.

Nyanlagt ridebane – landskabet skal genskabes.

Nævnet fandt, at der er landskabelige hensyn, der taler afgørende i mod at give landzonetilladelse. Nævnet lægger desuden vægt på, at der er geologiske værdier i området, som skal beskyttes, og at de ikke må sløres eller ødelægges af terrænopfyldning, jf. kommuneplanens retningslinjer.

Flytbare hytter til frilandsgrise og en fornuftig dialog med kommunen

På et areal nord for Gårslev havde en lodsejer planer om at opsætte 148 flytbare hytter til frilandsgrise. I forbindelse med nabohøringen tillod DN Vejle sig at fremsende vores

bemærkninger og noterede os specielt, at planen og dens konsekvenser ikke var vurderet af kommunens biologer. Specielt var vi bekymrede for, om grisene ville efterlade gødning (næringsstoffer), der potentielt kunne ende i recipienten Vejle Fjord. Planen blev vurderet af kommunens biologer. Planen er blevet revideret og en fornuftig landzonetilladelse givet til et reduceret projekt med opstilling af 52 flytbare hytter.

Bjerlev Hede

Bjerlev Hede september 2020.

I årsberetningerne fra 2018, 2019 og 2020 blev Danmarks Naturfonds køb af matrikel 56b på Bjerlev Hede omtalt i detaljer. Matriklen har et areal på ca. 6,5 ha. Også i denne beretning skal Bjerlev Hede omtales.

Bjerlev Hede november 2021.

Vi har for nylig haft møde med Naturfondens naturgruppe på stedet og påpeget, at forholdene vedrørende parkeringsplads og adgangsvej endnu ikke er på plads. Ligeledes mangles der stadig foldere og informationstavle, trods det at vi for længst har givet input til disse, ligesom plejeplanen for området heller ikke er på plads.

Der er kraftig opvækst af birk på heden, ligesom der er et stort behov for løbene at fjerne nyopvækst af nåletræer. Endelig er der en kraftig opvækst omkring den elektriske hegning, der omgiver matriklen.

På nuværende tidspunkt afgræsses området af et par ponyer, men det er planen, at der hen over vinteren også skal afgræsses med nogle geder.

DN Vejle fortsætter med at foretage naturpleje på heden i form af fjernelse af uønsket opvækst og slåning med buskrydder under det elektriske hegn. Vi var sidst på heden den 3. november med ørnenæbe, save og buskrydder.

Havplan

Kraftig algevækst i Vejle Fjord 2. december 2020.

Danmarks første havplan for et samlet søterritorium på 105.000 km² har været i høring frem til 30.9.2021. Vores fælles hav har det desværre skidt. Ingen af de danske farvande har i dag en god miljøtilstand. 7 af 8 habitatnaturtyper i havet har en ugunstig tilstand. Årsagerne er mange og blot for at nævne nogle: Overfiskeri og specielt fiskeri med bundsløbende redskaber, der ødelægger havbunden, forurening af havet pga. stigende mængder CO₂ i atmosfæren, råstofindvinding, fjernede stenrev, landbrugets udledninger af næringsstoffer, der ender i havet og medvirker iltsvind, hvor havet i 2020 led under de værste iltsvind i de sidste 20 år og klappning af enorme mængder materiale, der opgraves fra havne og sejlrender. I vores område er den nærmeste klapplads i farvandet øst for Trelde Næs.

DN Vejle indsendte et høringssvar, der specielt relaterede sig til Vejle Fjord. Vi gjorde opmærksom på, at der i de senere år har været en markant nedgang af hvinænder og taffelænder i Vejle Inderfjord. Den øgede uro i forbindelse med byudvikling ved Vejle Havn og etablering af den nye bydel Skudehavnen ved Vejle Å's udløb i fjorden kan være årsag til nedgangen af fugle i inderfjorden. Vi foreslår at Natur- og vildtreservatet i Vejle Inderfjord bør udvides mod øst, således at den østlige grænse bliver Holtser Hage – Daugård. Ligeledes er vi kritiske overfor, at en meget stor del af Vejle Fjord er udlagt til en kommerciel udviklingszone for opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen. Endelig savner vi i havplanen et afsnit om de talrige klappingspladser og brugen af disse.

Vejle Fjord ved Tirsbæk, juleaften 2020. Fjorden er uendelig smuk, men den økologiske standard under overfladen er dårlig, hvor den store udledning af næringsstoffer fra landbruget er hovedårsagen, en udledning, der fortsat pågår. Det er bekymrende, at Klorofylltallene fortsat er stigende.

Lokalplaner, herunder forslag til lokalplaner

Specielt én vil vi nævne, nemlig lokalplanforslag 1331, Byudvikling Ny Rosborg Vejle, hvor vi fremsendte nogle kritiske bemærkninger den 18.10.2021. Her vil blot fremhæves, at vi fandt det vanskeligt at komme med et høringssvar, når landskabsændringer/jordpåfyldninger på adskillige meter jord lovstridige med de gældende lokalplaner allerede var sket.

Vi mener fortsat – som vi også nævnte i idefasen – at området mellem kolonihaverne og Vejledalen skal sikres som et naturligt vådområde og være en grøn kile i en større bredde.

Hasselmus og Birkemus

Biolog Julie Dahl Møller instruerer i opsætning og klargøring af Birkemus fotofælde.

Som nævnt i beretningen fra 2020 har vi i flere år haft redekasser oppe forskellige steder i kommunen, for at afklare om Hasselmusen stadig findes i Vejle Kommune. Endnu har vi ikke fundet spor af Hasselmus. Biolog Julie Dahl Møller har udviklet en såkaldt kamerafælde, der er meget effektiv i at detektere, når der kommer en eventuel Hassel- eller Birkemus forbi. Vi har forsøgt os denne sommer med denne metode, men desværre ikke fundet hverken Hassel- eller Birkemus. Derimod er andre interessante fugle og dyr kommet forbi fotofælderne. Vi fortsætter i 2022 vores bestæbelser på at afklare, om vi har Hasselmus og Birkemus i Vejle Kommune.

Sumpmejs i Birkemus fotofælde.

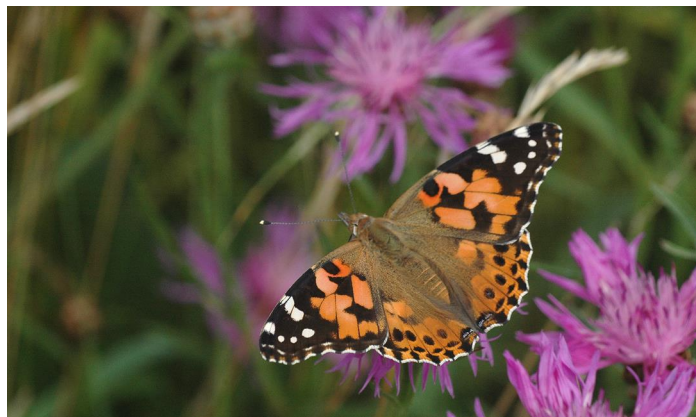

Fotofælde klargøres i Børkop Skov med håb om at se en Hasselmus.

Ingen Hasselmus, men en Halsbåndmus havde nydt måltidet tiltrukket af en svamp med hampolie.

Vores Vilde Vejle

Tidselsommerfugl på Almindelig Knopurt.

I et samarbejde mellem Vejle Kommune og DN Vejle har vi nedsat en gruppe, som vi kalder ”Vores Vilde Vejle”. Vi vil gerne støtte, at flere borgere går i gang med at lave en mere vild natur der, hvor vi bor.

Nogle meget enkle tiltag til at få mere vild natur ind i haven og grønne områder er: Blomster i haven. Hvis man omdanner græsplænen til en blomstereng, får man mange flere insekter og sommerfugle. Den slæde traditionelt plejede græsplæne er en økologisk ørken. Der mangler blomster til sommerfugle, vilde bier og svirrefluer.

Frø til blomsterengen kan samles fra vores grøftekanter.

Ture

16.5.2021 En fantastisk nattergaletur i de tidlige morgentimer i Jelling skov og Rugballe Mose.

Fuglekiggere ved Grejs Å.

14.8.2021 Bustur til Vadehavet og den urørte Draved Skov.

Fuglekiggere ved Vadehavet.

22.8.2021 Hop i Havet (Fjorden) ved Tirsbæk strand. Biolog Mads Fjeldsø fortalte på bedste vis om bestræbelserne på at forbedre fjordens dårlige økologiske tilstand.

Hop i Havet – Tirsbæk Strand 22. august 2021.

12.9.2021 Svampetur i Jelling Skov.

Glade forventningsfulde svampesamlere

19.9.2021 Familiesvampetur til Hestdalen, Frederikshåb Plantage

De indsamlede svampe gennemgås og bestemmes

Klimamøde i Vejle 14.10.2021

DN Vejle deltog i Klima Fokus Vejle møde i Domus med deltagelse af borgere og politikere. DN Vejle havde en ”bod”.

DN Vejle's bod.

Nyhedsbreve

DN-Vejle udsender hver 3. måned et nyhedsbrev, hvor vi fortæller om vores arbejde, ture og arrangementer samt aktuelle historier fra Vejle Kommunes natur. Alle nyhedsbrevene tilbage til 2013 kan ses på vores hjemmeside på internettet, og herudover sendes de til de af vore medlemmer, hvor vi har en e-mail adresse. I 2021 har vi udsendt nyhedsbreve i januar, april, juli og oktober.

Støvende Kødsporesvamp, Frederikshåb Plantage.

Tak

Og til slut en tak for samarbejdet til de mange dygtige medarbejdere i forvaltningen, til vores politikere, og til Vejle Amts Folkeblad, der jævnligt skriver om forhold, der relaterer sig til naturen i Vejle Kommune.

Mon storken vender tilbage til Vejle Ådal med sin rede ved Haraldskær? Denne stork spankulerede på en mark ved Farre den 9. juni 2017.

På vegne af afdelingsbestyrelsen

Uffe D. Rømer,
Formand DN Vejle